

Utjämnings- och avgiftsår 2008

OE0113

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	2
A.1 Ämnesområde.....	2
A.2 Statistikområde.....	2
A.3 SOS-klassificering.....	2
A.4 Statistikansvarig.....	2
A.5 Statistikproducent.....	2
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	2
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik.....	3
A.11 Statistik användning.....	3
A.12 Uppläggning och genomförande.....	3
A.13 Internationell rapportering	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B Kvalitetsdeklaration	4
B.0 Inledning	4
B.1 Innehåll	4
1.1 Statistiska målstorheter	4
1.2 Fullständighet	5
B.2 Tillförlitlighet.....	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	7
B.3 Aktualitet	7
3.1 Frekvens	7
3.2 Framställningstid	7
3.3 Punktlighet	7
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	7
4.1 Jämförbarhet över tiden	7
4.2 Jämförbarhet mellan grupper	7

4.3	Sam användbarhet med annan statistik	7
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	8
5.1	Spridningsformer	8
5.2	Presentation	8
5.3	Dokumentation	8
5.4	Tillgång till primärmaterial	8
5.5	Upplysningstjänster	8

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Offentlig ekonomi

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Kommunernas finanser

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Nej

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se http://www.scb.se/templates/Standard_55322.asp

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktpersoner: Olle Storm
Telefon: 019-17 61 47
Telefax: 019-17 63 05
E-post: offentlig.ekonomi@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktpersoner: Olle Storm, Hans Björklund
Telefon: 019-17 61 47, 019-17 64 48
Telefax: 019-17 63 05
E-post: offentlig.ekonomi@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

A.9 EU-reglering

EU-reglering saknas.

A.10 Syfte och historik

Riksdagen beslutade den 13 november 2003 om införande av ett nationellt system för utjämning av LSS-kostnader mellan kommuner. Det nya utjämnings-systemet gäller fr.o.m. bidrags- och avgiftsåret 2004. Riksdagsbeslutet baserades på regeringens proposition *Utjämning av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade* (Prop. 2002/03:151). Regeringens förslag var i sin tur baserat på ett tidigare betänkande, *Utjämning av LSS-kostnader* (SOU 2002:103).

Vid ingången av år 1994 trädde lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och lagen (1993:389) om assistansersättning (LASS) i kraft. Det från år 2004 införda utjämningsystemet är ett nationellt och samtidigt inomkommunalt system för utjämning av kostnader för verksamheter enligt dessa båda lagar. Systemet är skilt från det ordinarie kostnadsutjämnings-systemet för kommuner.

A.11 Statistikanvändning

Utfallet av SCB:s beräkningar används som underlag för *Skatteverkets* beslut om de bidrag och avgifter som kommunerna ska erhålla från respektive betala till utjämningen.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Beräkningar för ett visst bidrags-/avgiftsår görs minst två gånger under året före bidrags- och avgiftsåret, nämligen en gång i september ("preliminärt utfall") och en gång i december ("utfall"). Septemberberäkningen görs för att kommunerna ska få ett underlag för sitt budgetarbete för det kommande året. Resultatet av decemberberäkningen utgör underlag för Skatteverkets preliminära beslut om bidrag och avgifter. Om en kommun påtalar "brister och oriktiga uppgifter i underlaget för beslutet" kan beräkningarna utföras en tredje gång för samma bidrags- och avgiftsår ("reviderat utfall").

Utjämningen regleras av en lag om utjämningsavgift (SFS 2003:886) respektive en lag om utjämningsbidrag (SFS 2003:887) för utjämning av kostnader för stöd

och service till vissa funktionshindrade. Mer detaljerade föreskrifter för beräkningarna finns i en särskild förordning (SFS 2004:9).

En kommuns grundläggande standardkostnad beräknas som antalet insatser av olika slag enligt LSS multiplicerade med en riksgenomsnittlig kostnad för respektive insats, med summering över alla typer av insatser. Tillägg görs sedan för kommunens ersättning till Försäkringskassan enligt LASS. Efter justering av den på så vis beräknade standardkostnaden med kommunens koncentrationsindex och dess personalkostnadsindex erhålls den slutliga standardkostnaden. Se vidare under 2.2.6 Modellantaganden nedan.

A.13 Internationell rapportering

Någon internationell rapportering förekommer inte.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Förändringar i utjämningsystemet görs efter beslut av riksdag eller regering.

Några genomgripande systemförändringar har inte gjorts inför bidrags- och avgiftsåret 2008. Det kommunvisa beräkningsunderlaget är dock uppdaterat inför det nya bidrags- och avgiftsåret. Gjorda uppdateringar omfattar även koncentrationsindex (K-IX) och personalkostnadsindex (PK-IX). De värden på K-IX och PK-IX som ska tillämpas i utjämningsen för 2008 är beräknade på grundval av 2006 års förhållanden.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Socialstyrelsen lämnar underlag för de årliga beräkningarna vad avser antalet beslutade och verkställda LSS-insatser med fördelning efter typ och kommun. Vidare används uppgifter om kostnader för LSS och LASS från de kommunala räkenskapsammandragen (RS) dels på kommunnivå, dels på riksnivå.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Beräkningarna resulterar för varje kommun i en teoretisk kostnad, en standardkostnad, för berörda verksamheter. Standardkostnaden anges i kronor per invånare. Bidraget/avgiften anges i kronor.

1.1.1 Objekt och population

Populationen består av samtliga 290 kommuner.

1.1.2 Variabler

Antalet LSS-insatser per kommun med fördelning efter typ av insats två år före bidrags- och avgiftsåret. Uppgifterna lämnas av Socialstyrelsen som är statistikansvarig myndighet för verksamhetsstatistik på området. Vissa uppgifter om

kommunernas kostnader för berörda verksamheter hämtas från kommunernas s.k. räkenskapsammandrag (RS), vilka årligen samlas in och sammanställs av SCB.

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska mått som redovisas är summa och vägda medelvärden.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Några redovisningsgrupper är inte aktuella.

1.1.5 Referenstider

Som underlag för beräkningarna avseende bidrags- och avgiftsåret 2008 används statistiken om beslutade och verkställda LSS-insatser per den 1 oktober 2006. Underlag för uppgifter om genomsnittskostnader hämtas från räkenskapsammandraget för år 2006 (RS 2006). De för kommunerna beräknade standardkostnaderna räknas upp till 2008 års nivå med hjälp av en prognostiserad förändring av nettoprisindex (NPI).

1.2. Fullständighet

–

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i beräkningarna är överlag god.

2.2 Osäkerhetskällor

Osäkerhet föreligger såtillvida att brister i beräkningsunderlaget för enskilda kommuner kan föreligga beträffande dels statistiken över antalet LSS-insatser, dels redovisade kostnader för verksamheterna.

2.2.1 Urval

–

2.2.2 Ramtäckning

–

2.2.3 Mätning

–

2.2.4 Svarsbortfall

–

2.2.5 Bearbetning

Alla beräkningar görs i Excel.

2.2.6 Modellantaganden

Standardkostnad

Beräkningen av den grundläggande standardkostnaden baseras på antalet insatser av olika slag enligt LSS, riksgenomsnittliga kostnader enligt räk-

skapssammandraget (RS) för olika typer av insatser samt uppgifter om kommunernas ersättning till Försäkringskassan enligt LASS. Standardkostnaden beräknas för varje kommun som antalet insatser multiplicerat med den riksgenomsnittliga kostnaden för respektive insats med summering över alla typer av insatser och slutligen med tillägg av ersättningen till Försäkringskassan enligt LASS.

Kostnadsskillnader p.g.a. verksamheternas koncentration till vissa kommuner

Den beräknade standardkostnaden enligt ovan multipliceras med ett index, ett s.k. *koncentrationsindex* (K-IX), som baseras på hur mycket genomsnittskostnaden per insats påverkas av andelen personer med funktionshinder inom en kommun. Syftet med beräkningen kan sägas vara att reducera för stordriftsfördelar och att kompensera för "smådriftsnackdelar". – K-IX har uppdaterats inför bidrags- och avgiftsåret 2008 såtillvida att det indexvärde som ska användas beräknats på grundval av 2006 års förhållanden.

Antalet berörda personer, i *personkrets 1-3* enligt LSS, i kommunen ställs i relation till kommunens folkmängd. Erhållet andelstal divideras sedan med motsvarande andelstal för hela riket. Resultatet av denna operation, upphöjt till -0,16 utgör kommunens *koncentrationsindex*. Värdet på exponenten lades en gång fast efter statistiska beräkningar. De kommuner som har en högre andel än genomsnittet i riket får ett avdrag vid beräkningen av standardkostnaden och vice versa.

Underlag respektive formel för beräkning av koncentrationsindex

Underlag

P123k = Antal personer i personkrets 1-3 i kommunen den 1 oktober 2006.

P123r = Antal personer i personkrets 1-3 i hela riket den 1 oktober 2006.

p = Exponent som justerar för koncentrationens effekt på standardkostnaden. Exponentens värde uppgår till -0,16.

ik = Antal invånare i kommunen den 31 december 2006.

ir = Antal invånare i hela riket den 31 december 2006.

Formel

$$((P123k/ik) / (P123r/ir))^{-p}$$

Kostnadsskillnader p.g.a. skillnader i behov av stöd och service

Som mått på kostnadsskillnaderna används ett *personalkostnadsindex* (PK-IX). PK-IX mäter omsorgsbehovet hos de personer som har insatser enligt LSS. Beräkningen av indextalet baseras på uppgifter för enskilda kommuner ur det kommunala räkenskapssammandraget (RS). PK-IX motsvarar 70 procent av skillnaden mellan en kommuns egna redovisade personalkostnader och de personalkostnader som ingår i den grundläggande standardkostnaden enligt ovan. Motivet till att kompensation endast sker för 70 procent av skillnaden är att minska risken för att kompensation utgår för skillnader i effektivitet och politiska ambitioner. – PK-IX har uppdaterats inför bidrags- och avgiftsåret 2008 såtillvida att det indexvärde som ska användas beräknats på grundval av 2006 års förhållanden..

Beräkning av bidrag/avgift

Standardkostnaden för en viss kommun, efter justering med koncentrationsindex och personalkostnadsindex och uttryckt i kronor per invånare, jämförs med motsvarande riksgenomsnittliga standardkostnad. Kommuner som har en standardkostnad som överstiger riksmedelvärdet får ett utjämningsbidrag, övriga betalar en utjämningsavgift. Bidraget/avgiften i kronor erhålls genom att bidraget/avgiften i kronor per invånare multipliceras med kommunens folkmängd den 1 november året före bidrags- och avgiftsåret.

Utjämningsystemet ska införas under en period av fem år och är därför försett med övergångs- eller införanderegler. Den högsta avgift som kan utgå för år 2008 är satt till 1 450 kr per invånare, vilket utgör ett *tak* för avgiften. Beräknade bidrag utgår fullt ut. Från 2009 finns det inte någon begränsning eller något tak för avgifterna.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Beräkningarna innehåller inga osäkerhetsmått.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Beräkningarna för ett visst bidrags- och avgiftsår görs minst två gånger. Senast den 1 oktober året före bidrags- och avgiftsåret ska kommunerna få tillgång till en preliminär version av beräkningarna inför det kommande året ("preliminärt utfall"). Senast den 10 januari bidrags- och avgiftsåret ska Skatteverket ha tillgång till de definitiva beräkningarna som underlag för preliminära beslut ("utfall"). Vid eventuella påpekanden från kommunerna om fel och brister i beräkningsunderlaget görs erforderliga revideringar och beräkningar görs en tredje gång inför Skatteverkets slutliga beslut senast den 15 april ("reviderat utfall").

3.2 Framställningstid

Arbetet med beräkningarna bedrivs huvudsakligen och i perioder under tiden maj till december året före bidrags- och avgiftsåret.

3.3 Punktlighet

Tidpunkterna för presentation av uppgifterna framgår av förordningen.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

God.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Kommunerna kan jämföra sig med varandra.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

–

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultatet av beräkningarna presenteras på SCB:s webbplats, www.scb.se, *Statistik efter ämne*: Offentlig ekonomi. Dessutom framställs särskilda tabellhäften som bl.a. utgör bilagor till Skatteverkets beslut.

5.2 Presentation

–

5.3 Dokumentation

Utjämningsen är i sin helhet baserad på det förslag till utjämningsystem som redovisades i betänkandet *Utjämningsen av LSS-kostnader* (SOU 2002:103). Betänkandet låg till grund för regeringens proposition *Utjämningsen av vissa kostnader för stöd och service till funktionshindrade* (Prop. 2002/03:151). Utjämningsen regleras av en lag om utjämningsavgift (SFS 2003:886) respektive en lag om utjämningsbidrag (SFS 2003:887). Mer detaljerade föreskrifter för beräkningarna finns i en särskild förordning (SFS 2004:9). SCB:s tabellhäften innehåller exempel med kommenterande texter. På den s.k. produktsidan för LSS-utjämningsen, på SCB:s webbplats, finns även en översiktlig beskrivning av utjämningsystemet.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Underlaget för beräkningarna presenteras till mycket stor del i SCB:s tabellhäften. Någon fullständig redovisning av antalet LSS-insatser för alla kommuner kan dock inte göras av sekretesskäl.

5.5 Upplysningstjänster

Upplysningar kan lämnas av Olle Storm, SCB, tfn 019-17 61 47, eller Hans Björklund, SCB, tfn 019-17 64 48. E-post: offentlig.ekonomi@scb.se